

Nærings- og fiskeridepartementet - NFD
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Vår saksbehandler
Robert Grande

Vår ref.
22/4582

Deres ref.

Dato
21.03.2023

Høringsvar - Forslag til skjerpede miljøkrav i offentlige anskaffelser

Viser til Nærings- og fiskeridepartementets høringsnotat 8. desember 2022, med forslag til endring av forskrift om offentlige anskaffelser § 7-9, forsyningsforskriften § 7-9 og konsesjonskontraktforskriften § 7-6.

Høringsvar utarbeidet av kommuneadministrasjonen og behandlet i Formannskapet

Dette høringsvar er utarbeidet av kommuneadministrasjonen og saksfremlegg er behandlet i Formannskapet i Trondheim kommune 21.mars 2023.

Dette høringsnotatet erstatter tidligere innsendt høringsnotat av 08.03.2023.

Vurdering av forslag

Departementet ber om Trondheim kommune sitt syn på ulike spørsmål knyttet til forslag om endring i forskriften.

Overordnede spørsmål:

1. Hvilket av forslagene i kapittel 5 er best egnet til å fremme klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser ut fra et kost-nytte perspektiv? Vurderingen bør blant annet ta opp i seg muligheten til også å nå andre mål for offentlige anskaffelser som er omtalt i Hurdalplattformen, for eksempel hensynet til at små og mellomstore bedrifter skal kunne konkurrere om anbud.
2. Hvordan kan miljøkrav dokumenteres? Bør dokumentasjon av miljøkrav standardiseres i regelverket, eller bør det i regelverk og veiledning pekes på anerkjente metoder og verktøy?

Besvarelse fra Trondheim kommune:

Slik vi vurderer de ulike forslagene fra NFD vil alle disse kunne fremme klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser. Vi er likevel av den formening at dette ivaretas best av det som allerede er lovfestet i LOA § 5 som sier at anskaffelsespraksis skal innrettes slik at den bidrar til redusert miljøpåvirkning, og med det pålegger oss en plikt til å ta miljøhensyn i våre anskaffelser. En skjerping av miljøkravene slik det beskrives i de tre forslagene vil begrense muligheten til å utøve innkjøpsfaglig skjønn, slik vi ser det. For eksempel vil et skal krav om miljø som tildelingskriterium vektet minst 30 % gjøre pris- og kostnadskonkurranser ulovlige, jf. FOA § 18-1, nr. 1 bokstav a og b. Ytterligere vil det kunne skape en begrensning for små lokale leverandører å kunne delta i

anbudskonkurranser som kommunen gjennomfører og vil være i konflikt med de intensjoner lokalt politisk styre har for å fremme og støtte lokal næringsutvikling. I ulike anskaffelser vil det være riktig å bruke innkjøpsfaglig skjønn for i hvilken grad det vil være formålstjenlig å ha høy vekting av miljøhensyn fremfor å ivareta hensynet til konkurranse. Små- og mellomstore aktører i leverandørmarkedet vil ikke alltid kunne ha kapasitet og ressurser på samme nivå som de store aktørene.

Dokumentasjon av miljøkrav vil være avhengig av den enkelte anskaffelse og hvordan miljøkravene utformes. Det vil i mange sammenhenger være nyttig å benytte seg av anerkjente metoder og verktøy, men for mange anskaffelser vil det være unødvendig å pålegge leverandører dokumentasjonkrav som ikke gir den nytteverdi som er ønskelig i den respektive anskaffelsen.

Forslag 1: Krav til alltid å vekte miljø med minst 30 %

Forslag til ny § 7-9:

Klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser

«Oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser, og skal stille miljøkrav og kriterier i anskaffelsesprosessen.

Miljøhensyn skal alltid vektas med minimum 30 prosent og høyere der det er relevant.»

Spørsmål til forslag 1:

3. Bør forslaget andre punktum flyttes ut av § 7-9, og inntas i de deler av forskriften som kravet skal gjelde for? Eller bør virkeområdet angis i § 7-9?

4. Bør det innføres et unntak for helt spesielle tilfeller, og er det hensiktsmessig at bruk av unntaket medfører krav om å omtale dette i protokollen?

5. Hva er eventuelt andre relevante avgrensninger enn «uforholdsmessige kostnader» for å bestemme anvendelsesområdet til en eventuell unntakshjemmel?

6. Vil en forskriftsbestemmelse som spesifikt stiller krav til minst 30 prosent vekting av miljø kreve lovendring?

7. Er det hensiktsmessig at bestemmelsen stenger for at oppdragsgivere kan velge tilbud utelukkende på grunn av pris eller kostnad, jf. FOA § 18-1 (1) bokstav a og b?

8. Hvilke tilfeller vil være uforholdsmessig å vekte miljøhensyn med minimum 30 prosent?

Besvarelse fra Trondheim kommune

En endring i forskriften som medfører et skal krav på minimum 30 % vurderer vi til å begrense muligheten til å utøve innkjøpsfaglig skjønn og vil tvinge oss som oppdragsgiver til å vektlegge klima- og miljøhensyn i anskaffelser som vi ellers ville vurdere til ikke å være relevant for å ivareta klima- og miljømål. Det vil samtidig begrense muligheten til å bruke anskaffelser som pådriver og motivasjonsfremmende virkemiddel overfor leverandørmarkedet da det vil kunne redusere omfanget av konkurranse .

Dette vil i prinsippet være uavhengig av hvor det plasseres i forskriften. Innføring av unntak vil også kunne føre til en begrensning både innenfor det anskaffelsesfaglige skjønnet og samtidig gjøre det mer utfordrende for leverandører å forholde seg til.

Forslag 2: Vekting av miljøkriterier ved ikke uvesentlig miljø-belastning

Forslag til ny § 7-9:

Klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser

«Oppdragsgiveren skal ta hensyn til å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser. Offentlige oppdragsgivere skal stille miljøkrav eller kriterier på minst ett av følgende trinn i anskaffelsesprosessen:

- a) Kvalifikasjonskrav*
- b) Kravspesifikasjon*
- c) Tildelingskriterium*
- d) Kontraktsvilkår»*

Forslag til ny § 18-1 (3a)

«På områder med ikke uvesentlig miljøbelastning skal miljøhensyn alltid vektet minimum 30 prosent.»

Spørsmål til forslag 2:

9. Er det andre bedre egnede måter å identifisere områder som bør være omfattet av en vektingsregel som foreslått i forslag 2?

10. Bør forslaget vektingsregel gjelde alle del III-anskaffelser, eller være avgrenset til områder med ikke uvesentlig miljøbelastning?

11. Er det hensiktsmessig at bestemmelsen stenger for at oppdragsgivere kan velge tilbud utelukkende på grunn av pris eller kostnad, jf. FOA § 18-1 (1) bokstav a og b?

Besvarelse fra Trondheim kommune

Forslag 2 viser hvor det er mest relevant å stille miljøkrav og vil kunne være både informativt og retningsgivende for utforming av konkurransegrunnlag. Også her vil det være begrensende i forhold til et absolutt krav på minimum 30 %. Det som blir mer utfordrende og krevende ved dette forslaget er å utøve skjønn på hva som er "ikke uvesentlig miljøbelastning". Vi er av den formening at bestemmelsen ikke skal stenge for at oppdragsgiver selv skal kunne vurdere hvilke kriterier som skal legges til grunn for tildeling.

Forslag 3: Kombinasjon av miljøkrav og vekting av miljøhensyn

Forslag til ny § 7-9:

Klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser

«På områder med ikke uvesentlig miljøbelastning skal oppdragsgiver enten stille miljøkrav til ytelsen, eller vekte miljøhensyn med minimum 30 prosent. Bruken av miljøkrav og vekting av miljøhensyn kan også kombineres.»

Spørsmål til forslag 3:

12. Bør bestemmelsen plasseres i forskriftens del III, eller bør bestemmelsen selv avgrense sitt virkeområde til de tilfeller der oppdragsgiver etter regelverket for øvrig er forpliktet til å angi tildelingskriterienes relative vekt?

13. Kan det være uhensiktsmessig at bestemmelsen bare setter fokus på miljø som miljøkrav til ytelsen og tildelingskriterium?

14. Bør forslaget gjelde alle anskaffelser, eller være avgrenset til områder med ikke uvesentlig miljøbelastning?

Besvarelse fra Trondheim kommune

Også i dette forslaget vil skjønnsutøvelse av "ikke uvesentlig miljøbelastning" bli utfordrende samtidig med at valgalternativene er redusert til å vurdere miljøkrav til ytelse og vekting av miljøhensyn. Dette vil være uavhengig av plassering i forskriften. Det er likevel viktig å poengtere at det å kunne benytte miljøkrav til ytelse i kombinasjon med vekting av miljøhensyn vil kunne gi en fleksibilitet for oss som oppdragsgiver til å kunne tilpasse kravene i sterkere grad til den enkelte anskaffelse.

Trondheim kommunes anbefaling

Trondheim kommune foreslår følgende endring til formulering:

«§ 7-9 Minimering av miljøbelastning

Oppdragsgiveren skal søke å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser. Oppdragsgiveren skal i slike tilfeller stille miljøkrav eller kriterier på minst ett av følgende trinn i anskaffelsesprosessen:

- a) Kvalifikasjonskrav
- b) Kravspesifikasjon
- c) Tildelingskriterium
- d) Kontraktsvilkår

Kravene og kriteriene må ha tilknytning til leveransen.

Der miljøhensyn kun stilles som tildelingskriterium, skal det som hovedregel vektes med

minimum 30 prosent. Bruken av miljøkrav eller kriterier og vekting av miljøkrav kan også kombineres.»

Tillegg:

I denne sammenheng, ønsker Trondheim kommune å understreke at selve anskaffelsen kommer sent i et prosjekt. De store miljøforbedringene og utslippskuttene skjer på et mye tidligere tidspunkt, f eks ved å sette mål om nullutslippsbygg og -områder i store offentlige byggeprosjekter og inkludere nødvendige klimatiltak i budsjettet.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Robert Grande
innkjøpssjef

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift